

Fotbading med formalin

Ht-sau, april 2009

Fotbad brukes i forbindelse med fotråte (smittsom klauvsjuka) hos sau.

Fotråte hos sau er en meldepliktig sykdom, og fotbading skal kun gjennomføres i forbindelse med påvist smitte og/eller som ledd i systematisk bekjempelse av sykdommen i samråd med praktiserende veterinær og Helsetjenesten for sau eller Mattilsynet.

OBS!

Formalin er både allergifremkallende og kreftfremkallende. Det anbefales derfor å bruke sinkulfat til fotbading. Dersom det benyttes formalin må det brukes egnet verneutstyr.

Bruksanvisning:

Klauvene skal være reine før fotbadet. Dyra må derfor gå gjennom et fotbad med reint vann og en skvett oppvaskmiddel før de går over i fotbadet med formalin. Dette er spesielt viktig ved bruk av formalin fordi formalin inaktiveres raskt når det forurenses med jord, møkk o.s.v.

- Formalin (formaldehyd) leveres enten som 35% eller 40 % konsentrat som må blandes med vann for å få korrekt brukskonsentrasjon. *For å redusere smitte i flokken* brukes en **3% løsning** av formalin. Det lages ved å **blende 300 ml (3 dl) av 35 % formalin med 10 liter vann.**
- Ved bruk av formalin skal dyra stå i fotbadet i **minst 5 minutter.**
- Formalin brytes ned raskt, særlig i nærvær av organisk materiale (jord, møkk etc.). Det betyr at formalinoppløsningen må lages ny for hver gang den skal brukes.
- Formalin kan brukes til fotbad av matproduserende dyr uten tilbakeholdelsesfrister for slakt og melk.

OBS!

Formalin regnes som helseskadelig både for mennesker og dyr. Formalin er farlig ved innånding, etsende, kan gi allergi ved hudkontakt og er vurdert som kreftfremkallende for mennesker.

Innånding:

Avdamping av formalin fra fotbadet kan gi akutt irritasjon av nese og øyne. Typiske symptomer er rennende øyne og nese. Ved innånding av høye konsentrasjoner av formalin kan eventuelle symptomer være forsinket: Dette kan komme om natten og arte seg som et astmaanfall eller lungeødem (væske i lungene).

Hudkontakt:

Gjentatt og/eller langvarig hudkontakt kan medføre allergiske hudreaksjoner

Kreftfare:

Formaldehyd er klassifisert som kreftframkallende av EU. Risiko for kreft er avhengig av eksponeringstid og -grad.

Anbefalinger for beskyttelse mot helseskader ved bruk av formalin:

- **Unngå direkte kontakt med slimhinner (munn, nese, øyne)**
- **Unngå innånding av formalin. Sørg for god ventilasjon, plasser fotbadet fortrinnsvis utendørs**
- **Bruk verneutstyr med briller, vernehansker og klær med lange ermer/bukseben**
- **Ved bruk i trange eller dårlig ventilerte rom anbefales åndedrettsvern**

Formalin i konsentrasjoner over 0,25 % er spesielt giftig for vannlevende organismer og det er farlig å svelge eller puste inn. Følg derfor de sikkerhetsanvisninger som følger med produktet fra produsent/forhandler.

Formalin skal innleveres som spesialavfall. Kommunene skal kunne gi opplysninger om hvor spesialavfall kan leveres.

For spørsmål om fotråte og fotbad kontakt: Mattilsynet (tlf. 06040), praktiserende veterinær eller Helsetjenesten for sau www.animalia.no/htsau, ht.sau@animalia.no, tlf: 22 09 25 41 / 22 09 22 44